

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор

з науково-методичної

та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

« _____ » _____ 2013 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

Для студентів денної форми навчання за всіма напрямками.

Інститут суспільства

2013-2014 навчальний рік

Робоча програма **Політологія** для студентів денної форми навчання за всіма напрямками.

Розробник: кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії КУ імені Бориса Грінченка
Купрій Т. Г.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії
Протокол від « » _____ 2013 р. № ___

Завідувач
Кафедри філософії _____ Александрова О.С.

©Купрій Т. Г., 2013
©Київський університет імені
Бориса Грінченка, 2013

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ СУСПІЛЬСТВА

Кафедра філософії

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ПОЛІТОЛОГІЯ

для студентів усіх напрямів підготовки
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

за вимогами кредитно-модульної системи

Київ 2013

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ СУСПІЛЬСТВА

Кафедра філософії

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи _____ О.Б. Жильцов
«__» _____ 2013 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту суспільства,
протокол № __ від «__» _____ 2013 р.
Учений секретар _____

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ПОЛІТОЛОГІЯ

для студентів усіх напрямів підготовки
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

за вимогами кредитно-модульної системи

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри філософії
протокол № __ від «__» _____ 2013 р.
завідувач кафедри _____ О. С. Александрова

Київ 2013

УДК 32 – 027.21(073)
ББК 66. 0я7

П 50

Політологія. Робоча навчальна програма. – К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2012. – 33 с.

Укладач:

Купрій Тетяна Георгіївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії, Інститут суспільства КУ імені Б.Д.Грінченка.

УДК 32 – 027.21(073)
ББК 66. 0я7

© Купрій Т. Г., 2012 р.
© КУ імені Б.Д. Грінченка, 2012 р.

ЗМІСТ

I. ВСТУП. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ “ ПОЛІТОЛОГІЯ.	
ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО	
КУРСУ.....	
II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	
III. ПРОГРАМА	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ПОЛІТОЛОГІЯ ЯК НАУКА.....	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ДЕРЖАВА.....	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА.....	
ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ПОЛІТОЛОГІЇ.....	
IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТОЛОГІЯ»	
КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	
V. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА	
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША ІНДЗ	
ТЕМИ ІНДЗ.....	
СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	
ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ПОЛІТОЛОГІЇ.....	
ЛІТЕРАТУРА.....	

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Політологія» (далі – Програма) є нормативним документом КУ імені Б.Д.Грінченка, який розроблено кафедрою суспільно-політичних дисциплін і правознавства Інституту лідерства, освітнього законодавства і політики на основі ОПП відповідно до затвердженого навчального плану.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.)

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання в КУ імені Б.Д. Грінченка відповідно до вимог ОКХ, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Навчальна дисципліна «Політологія» є складовою частиною дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки нормативної частини блоку навчальної програми.

Мета

Метою вивчення курсу «Політологія» є:

- засвоєння знань студентів про суспільно-політичні процеси, форми правління та державного устрою, політичні партії, формування націй та національні рухи, ролі держави у суспільстві;
- сприяти формуванню у студентів національної свідомості, наукового мислення у сфері політики, політичної культури, зацікавленості у поглибленні і розширенні світогляду;
- усвідомлення сутності, соціального призначення та функцій політичної науки, її роль і місце в системі наук;
- усвідомлення студентами того, що нині проблеми становлення громадянського суспільства, прав людини та громадянина є домінуючими у царині розвитку українського суспільства.

Завдання:

- ознайомити студентську аудиторію з світовим та українським політичним надбанням, основними політологічними школами і течіями, видатними досягненнями політичної думки;
- сприяти оволодінню педагогічними працівниками системою наукових знань про політичне життя та суспільно-політичні процеси;

- сформувати категоріальну базу наукового уявлення про політику, політичну соціалізацію особи, місце і роль громадянина в політичній діяльності;
- сприяти формуванню національної культури та патріотизму;
- сприяти формуванню правової культури особи.

Навчальні результати / досягнення

У процесі вивчення політології студент має знати:

- об'єкт, предмет і метод політології, володіти її понятійно-категоріальним апаратом;
- світові і вітчизняні політологічні школи, концепції і напрямки;
- політичні феномени і цінності: політична діяльність, політичний процес, політична влада, політичний режим, політична система, політичне лідерство, політичний конфлікт, політична культура, демократія, консенсус, громадянське суспільство;
- основні політичні партії, громадські організації та рухи;
- суть і функції держави в політичній системі суспільства.

Вміти:

- розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади, її сутність, структуру, характерні ознаки і функції;
- орієнтуватися в проблемах поділу влади, формах державного устрою і формах державного правління;
- розпізнавати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх утвердженню в сучасному українському суспільстві;
- формувати і відстоювати свою життєву (політичну) позицію, чітко розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки, відстоювати принципи громадянського суспільства і правової держави;
- давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних партій і лідерів з позицій загальнонаціональних інтересів;
- орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, мати уявлення про місце і статус України в сучасному світі;
- об'єктивно і критично оцінювати життєво важливу соціальну інформацію;
- готувати повідомлення на політичну тему, брати участь в політичних дискусіях, передвиборчих кампаніях, масових і групових політичних опитуваннях;
- жити в умовах політичного плюралізму, формувати культуру опозиції, вносити посильний вклад в гармонізацію людських, міжнаціональних, міжпартійних відносин.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них:

- лекції - 16 год.;
- семінарські заняття - 12 год.;
- індивідуальна робота - 4 год.;
- самостійна робота - 36 год.;
- модульний контроль -4 год.;
- підсумковий контроль (у формі заліку) - 2 год.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
“ ПОЛІТОЛОГІЯ**

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Предмет: політологія

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: 2 <i>кредити</i>	Шифр та назва напрямку: 0101 «Педагогічна освіта»	Частина програми (нормативна, вибір закладу, вибір студента): <i>нормативна</i>
Кількість змістовних модулів: 3 <i>модулі</i> . Модуль I: аудиторна робота Модуль II: індивідуальні завдання Модуль III: самостійна робота Модуль IV: Індивідуальне навчально- дослідне завдання	Для всіх напрямів підготовки	Рік підготовки: 3. Семестр: 5/6.
Загальний обсяг дисципліни: 72 <i>годин</i> .	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр».	Аудиторні заняття: 32 <i>год</i> . З них: Лекції: 16 <i>год</i> . Семінарські заняття: 12 <i>год</i> . Індивідуальна робота: 4 <i>год</i> . Самостійна робота: 36 <i>год</i> .
Кількість тижневих годин: 2 <i>години</i> .		Модульний контроль: 4 <i>год</i> . Вид контролю: <i>залік (2 год)</i> .

Тема 1. *Політологія як наука.*

Тема 2. *Основні етапи розвитку політичної думки*

Тема 3. *Політика. Політична влада.*

Політичні відносини.

Тема 4. *Держава – основний інститут політичної системи суспільства.*

Основні етапи розвитку української державності

Тема 5. *Правова держава.*

Громадянське суспільство

Тема 6. *Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи*

Тема 7. *Політичні еліти. Політичне лідерство*

Тема 8. *Політична культура*

Використані скорочення:

- лекції (Л);
- семінарські заняття (СЗ);
- практичні заняття (ПЗ);
- індивідуальна робота (ІР);
- самостійна робота (СР);
- підсумковий контроль (ПК).

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Р	А	Л	СЗ	ІР	СР	ПК
Змістовий модуль I.								
1.	Тема 1. Політологія як наука.	8	4	2	2	2	2	
2.	Тема 2. Основні етапи розвитку політичної думки.	4	2	2			2	
3.	Тема 3. Політика. Політична влада. Політичні відносини.	8	4	2	2		4	
4.	Тема 4. Держава – основний інститут політичної системи суспільства. Основні етапи розвитку української державності	8	4	2	2		4	
5.	Тема 5. Правова держава. Громадянське суспільство	8	2	2			4	2
	Разом	36	16	10	6	2	16	2
Змістовий модуль II.								
1.	Тема 6. Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи	12	4	2	2	2	6	
2.	Тема 7. Політичні еліти. Політичне лідерство.	10	4	2	2		6	
3.	Тема 8. Політична культура.	14	4	2	2		6	4
	Разом	36	12	6	6	2	18	4
	Разом за навчальним планом	72	32	16	12	4	36	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Лекція 1.

Політологія як наука. (2 год.)

Політологія – наука про політику і політичну владу в усіх її проявах, спосіб її організації і діяльності. Місце політології в системі наукового знання: політологія і філософія, політологія і право, політологія і соціологія, політологія та економічні науки (теорії).

Об'єкт і предмет політології. Об'єктом політології є політична сфера суспільного життя, предметом – дослідження тенденцій та законів функціонування і розвитку політичного життя соціальних спільнот, що відображають реальний процес включення їх у діяльність з реалізації політичної влади і політичних інтересів.

Основні закони і категорії політології (категорії структурні, функціональні, категорії розвитку). Закони: загальносоціологічний закон історичного прогресу, закони структури, закони функціонування політики, закони розвитку, закони політичного життя. Методи політології: системний, діалектичний, структурно-функціональний, порівняльний, біхевіористський. Структура курсу політології: історія політичних вчень, теорія політики, прикладна політологія. Основні завдання і функції політології в умовах сучасності: теоретична, методологічна, практична(прикладна), ідеологічна, виховна, прогностична.

Політологія в Україні.

Лекція 2.

Основні етапи розвитку політичної думки.

Світова політична думка. Політична думка в Україні. (2 год.)

Основні етапи в розвитку політичної думки. Передумови виникнення політології як науки. Співвідношення історії та теорії політики. Проблема періодизації і розвитку політичних ідей.

Політичні вчення Стародавнього Сходу і Античності: вчення про політику Конфуція; політичні вчення Античності (Платон – проект ідеальної держави, Аристотель – система знань про політику. Проблеми рівності, справедливості і свободи. Походження та мета держави).

Політичні вчення раннього християнства і доби Середньовіччя: основні догмати християнства; розуміння і трактування свободи і рівності; проблема співвідношення світської і духовної влади (Фома Аквінський).

Політичні вчення доби Відродження і Реформації: Н. Макіавеллі і Т. Гоббс про суть і методи політичної діяльності; проблеми суверенності державної влади; Дж. Локк про державу; утопічні соціально-політичні вчення.

Політичні ідеї доби Просвітництва. Ш. Монтеск'є – ідея розподілу влад. Політична свобода і прогрес. Зародження ліберально-демократичних і ліберально-консервативних політичних ідей. Реформа і революція в житті суспільства. Свобода, власність і демократія.

Філософсько-політичні ідеї німецької класичної філософії: Кант – етичні основи

держави, Гегель – теорія громадянського суспільства. Природа державної влади, її роль і форми (вхідна теократія, демократія або аристократія і конституційна монархія).

Політологічні теорії: М. Вебер і сучасна політологія (соціологія політичних відносин, теорія лідерства).

Становлення і розвиток політичних ідей в Україні: розвиток політичних ідей мислителями Київської Русі; політичні і правові ідеї мислителів XVI-XVII ст.; політичні і правові ідеї козацько-гетьманської доби (Б. Хмельницький, конституція П. Орлика); політична думка Кирило-Мефодіївського братства (П. Куліш, Т. Шевченко); політичні ідеї М. Драгоманова, М. Грушевського; проблема практичного творення самостійної державності урядами УНР, П. Скоропадського, ЗУНР, УРСР; інтегральний націоналізм (Д. Донцов).

Становлення України як суверенної держави. Декларація про державний суверенітет України (1990 р.).

Семінарське заняття 1.

Політологія як наука.

Політика та її значення в суспільних відносинах.

Основні етапи розвитку політичної думки. (2 год.)

План

1. Політика як об'єкт дослідження. Предмет політології. Основні категорії та методи політології. Основні завдання та функції політології.
2. Політична думка стародавнього Сходу, стародавньої Греції та Риму.
3. Розвиток політичних вчень в епоху Відродження, Реформації, Просвітництва та Нового часу.
4. Політична думка на території сучасної України (IX - XVI ст.).
5. Політична думка в Україні часів національно-визвольної боротьби XVII-XVIII ст.
6. Українська політична думка (XIX – першої половини XX ст.)

Література:

1. Юрій М.Ф. Основи політології: навчальний посібник. – К., 2005.
2. Гелей С.Д. Політологія: навчальний посібник. – К., 2004.
3. Кухта Б. Політологія: історія і теорія політичної науки. – К., 2004.
4. Буряк В.І. Політологія: практикум. – Чернівці, 2005.
5. Горбатенко В.П. Політологія прогнозування. – К., 2005.
6. Почепцов Г. Інформаційна політика. – К., 2006.
7. Сиренко В. Інтереси, влада, корупція. – К., 2006.
8. Бебик В. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000.
9. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенька. – К., 2001.
10. Політологія: Підручник / За заг. ред. І.С.Дзюбка, К.М.Левківського. – К.: Вища школа, 2001.

11. Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 1997.
12. Політологія / За наук. ред. А. Колодій. – К., 2000.
13. Шульженко Ф.П., Андрусак Т.Г. Історія політичних і правових вчень: Навч. посібник. – 3-є вид., - К.: Юрінком Інтер, 2002.
14. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенька. – К.: Академія, 2001.
15. Дубінін В.В. Розвиток політичної думки в Україні. – Краматорськ, 2005.

Лекція 3.

Політика. Політична влада. Політичні відносини. (2 год.)

Сутність влади. Причини влади. Види влади залежно від засобів здійснення: економічна, соціальна, політична, духовно-інформаційна, сімейна тощо. Поділ державної влади на законодавчу, виконавчу та судову.

Особливості політичної влади. Концепції влади: телеологічна, реляціоністська, системна, біхевіористська, психологічна.

Форми політичної влади (за критерієм головного суб'єкта правління): **автократія** – самовладдя, необмежена влада однієї особи (монарха); **монархія** – єдиновладне (абсолютне чи з конституційним обмеженням) спадкоємне правління однієї особи; **тиранія** – одноосібне деспотичне правління внаслідок насильницького захоплення влади; **диктатура** – необмежена влада однієї особи (диктатора), групи осіб, політичної партії; **плутократія** – влада багатих, панування “грошових мішків”; **олігархія** – влада небагатьох, невеликої групи людей (багатіїв, політиків, військових), **аристократія** – влада кращих, тобто верхівкової, знатної, привілейованої групи; **тимократія** – особлива форма олігархії, за якою державна влада належить привілейованій більшості, яка володіє високим майновим цензом, часто – військовою силою; **теократія** – влада церкви; **поліархія** – влада багатьох (1. влада в руках трьох або більше осіб, 2. форма демократії, за якої на дії уряду помітно впливають різні громадські організації: профспілки, спілки підприємців, фермерів і т.д.); **охлократія** – влада натовпу, що спирається не на закони, а на миттєві настрої та примхи юрби, яка часто піддається впливові демагогів, стає деспотичною і діє тиранічно; **анархія** – безвладдя, яке викликає дезорганізованість у суспільстві; **демократія** – влада народу на основі закону та забезпечення прав і свобод громадян; **партократія** – влада партійної верхівки, номенклатури; **бюрократія** – панування вищого державного чиновництва; **технократія** – вирішальний вплив у суспільстві науково-технічної еліти, панування технологічного мислення.

Легітимність влади. Правомірність існуючої влади. Ознаки легітимності політичної влади. Причини легітимізації влади. Типи легітимності політичної влади: ідеологічний, структурний, персоналізований.

Політичні відносини. Сутність та особливості політичних відносин. Сутність політичних відносин становить питання про політичну владу, використання її в інтересах кожної з соціальних груп, держави, суспільства в цілому. Типологія політичних відносин.

Основні форми політичних відносин полягають у надзвичайній різноманітності

проявів, глибокій зумовленості соціально-економічними відносинами і культурним рівнем суспільства, визначеністю політичними інтересами і політичними потребами, втіленням у політичних відносинах факту управління, регулювання відносно всіх інших видів суспільних відносин, у прямому або непрямому впливі на систему суспільних відносин, охопленні широких мас, спільнот, значному впливі на функціонування всіх структур політичної системи суспільства. Політичне співробітництво і політичний конфлікт.

Поняття політичного конфлікту. Міжкласові конфлікти. Міжетнічні конфлікти. Політичні конфлікти в Україні.

Семінарське заняття 2.

Політика. Політична влада. Політичні відносини. (2 год.)

План

1. Що собою являє політика як суспільне явище?
2. Сутність політичної влади. Концепції влади.
3. Структура державної влади. Принцип поділу влади.
4. Легітимність влади. Типи легітимності влади.
5. Основні форми політичних відносин.

Література:

1. Гелей С.Д. Політологія: навчальний посібник. – К., 2004.
2. Буряк В.І. Політологія: практикум. – Чернівці, 2005.
3. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенька. – К.: Академія, 2001.
4. Політологія: Підручник / За заг. ред. І.С.Дзюбка, К.М.Левківського. – К.: Вища школа, 2001.
5. Політологія / За наук. ред. А.Колодій. – К., 2000.
6. Скрипнюк О. Демократія: Україна. – К., 2006.
7. Іщенко М.П. Практикум з політології. – Черкаси, 2004.
8. Воронов І. Феномен влади. – К., 2005.
9. Почепцов Г. Інформаційна політика. – К., 2006.
10. Сиренко В. Інтереси, влада, корупція. – К., 2006.
11. Скрипнюк О. Демократія: Україна і світовий вимір. – К., 2006.
12. Мартинюк Р.С. Реалізація принципу поділу влади в сучасній Україні. – Острог, 2007.

Лекція 4.

Держава – основний інститут політичної системи суспільства.

Етапи розвитку української державності. (2 год.)

Історичні концепції походження держави: теологічна, патріархальна, теорія суспільного договору, конфліктно-насильницька, класова, психологічна. Ознаки держави та її сутність. Типи держави: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Зовнішні та внутрішні функції держави. Держава і влада. Історичні системи державної влади.

Поняття політичного режиму. Політичний режим, форма правління і форма державного устрою. Політичний режим як форма взаємодії держави і громадянського суспільства. Політичний режим як система засобів і методів реалізації політико-владних відносин. Основні (демократичний та недемократичний (тоталітарний, авторитарний) та перехідні (автократичний, анархічний, охлократичний, партократичний) типи політичних режимів. Поняття демократії, авторитарності й тоталітарності: діалектика взаємовідносин.

Демократія як форма організації суспільних взаємодій. Пряма (безпосередня) та представницька демократія. Історичні форми демократії: рабовласницька, феодальна, буржуазна, соціалістична. Демократія і право. Правовий та неправовий характер демократичного режиму. Забезпечення прав політичних меншин як теоретична і практична проблема сучасного правового демократичного політичного режиму.

Загальна характеристика авторитарного політичного режиму. Суттєві особливості тоталітарного політичного режиму. Особа в тоталітарному суспільстві. Історична практика тоталітаризму. Радянський соціалізм та німецький фашизм як різновиди тоталітарного режиму: спільне й відмінне.

Перші державні утворення на території сучасної України. Рабовласницькі держави Північного Причорномор'я. Київська Русь – ранньофеодальна монархія. Норманська і пантюркістська теорії.

Формування українського народу та його боротьба за власну соборну державність. Литовсько-Руська держава. Українські землі під владою Росії, Польщі та інших держав. Державно-правові інститути Запорозької Січі: функції військової, адміністративної та судової влади обіймала Січова Рада, виборність посад, елементи поділу влад – законодавчої (загальне зібрання або військова рада), виконавчої (кошовий отаман або гетьман, січова або генеральна старшина) та судової (військовий або генеральний суддя).

Україна – Гетьманщина, Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій.

Державотворчі пошуки 1917-1920 рр. Українська Народна Республіка(УНР), гетьманат П.Скоропадського, Директорія.

Радянська Україна.

Україна після проголошення незалежності. Концепції державного устрою України. Конституція України (1996р.) про державний лад української держави. Проблема та концепції суверенітету держави.

Лекція 5.

Правова держава. Громадянське суспільство. (2 год.)

Історичні трактування категорії правової держави. Сутність сучасної концепції правової держави. Правова держава та громадянське суспільство. Ознаки правової держави: верховенство правового закону, реальність прав і свобод індивідів, організація і функціонування суверенної влади на основі принципу поділу влади.

Принцип розподілу влади. Законодавча, виконавча, судова влади та їх взаємодія.

Правова держава та право. Первинність – зверхність права. Підлеглість держави праву. Правова держава і народ. Народ – творець права. Громадянин в правовій державі. Закон і право. Відповідність законів праву. Правова держава і держава законності.

Міра рівності прав і свобод, обов'язків та відповідальності громадян в правовій державі. Суверенність правової держави.

Громадянське суспільство. Правова держава та громадянське суспільство.

Структура громадянського суспільства: економічна основа – приватна власність на засоби виробництва, соціальна складова – переважання так званого середнього класу суспільства як прошарку людей з відносно високим рівнем матеріального достатку, політична складова – недержавні політичні інститути, основними з яких є політичні партії, громадські організації, органи місцевого самоврядування, засоби масової інформації, духовна складова характеризується ідеологічною багатоманітністю.

Становлення громадянського суспільства в Україні.

Семінарське заняття 3.

Держава – базовий інститут політичної системи.

Основні етапи розвитку української державності.

Правова держава та громадянське суспільство. (2 год.)

План

1. Генезис, сутність, та ознаки функції держави. Теорії походження держави.
2. Основні етапи формування української державності:
 - Київська Русь;
 - Україна у складі Литви та Польщі;
 - державно-правові інститути Запорізької Січі;
 - Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій;
 - українська державність 1917-1920 рр.;
 - Україна у складі СРСР;
 - Україна після проголошення незалежності.
3. Поняття та характер політичного режиму. Типи та сутнісні ознаки політичних режимів. Форма правління. Форма державного устрою.
4. Правова держава: сутність, основні ознаки та принципи.
5. Генезис, сутність та ознаки громадянського суспільства. Структура громадянського суспільства.
6. Поняття політичної нації. Національна політика незалежної України. Закон України “Про громадянство”.

Література:

1. Юрій М.Ф. Основи політології: навчальний посібник. – К., 2005.
2. Гелей С.Д. Політологія: навчальний посібник. – К., 2004.
3. Гринів О. Українська націологія ХІХ-ХХ ст. – Л., 2005.
4. Бебик В. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000.
5. Безродний Є.Ф., Ковальчук Г.К., Масний О.С. – Світова класична думка про державу і право. Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 1999.
6. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенька. – К.: Академія, 2001.

7. Політологія: Підручник / За заг. ред. І.С.Дзюбка, К.М.Левківського. – К.: Вища школа, 2001.
8. Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997.
9. Політологія / За наук. ред. А.Колодій. – К., 2000.
10. Буряк В.І. Політологія: практикум. – Чернівці, 2005.
11. Щокін Р. Сучасний український консерватизм. – К., 2006.
12. Іщенко М.П. Практикум з політології. – Черкаси, 2004.
13. Розумний М. Ідея і нація в інформаційну епоху. – Х., 2006.
14. Сиренко В. Інтереси, влада, корупція. – К., 2006.
15. Скрипнюк О. Демократія: Україна і світовий вимір. – К., 2006.
16. Тимошенко В.Т. Правова держава: теоретико-історичне дослідження. – К., 2004.
17. Калініченко М. Влада громадянського суспільства. – Суми, 2006.
18. Мартинюк Р.С. Реалізація принципу поділу влади в сучасній Україні. – Острог, 2007.
19. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії. – К., 2007.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Лекція 6.

Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи. (2 год.)

Сутність системного аналізу політики. Концепція політичної системи Д. Істона. Модель політичної системи Г. Альмонда.

Структура політичної системи: політична, державна влада; політичні відносини; політична організація суспільства; політична культура. Норми права як головної складової регулятивної підсистеми політичної системи. Функції політичної системи: функція забезпечення цілісності громадянського суспільства; владно-політична функція; функція національної інтеграції; функція управління; функція відтворення політичного життя; функція демократизації життєдіяльності суспільства; функція організації та впорядкованості політичного життя; функція консолідації соціально-політичних сил; функція стабілізації соціально-політичного життя; функція соціально-політичної модернізації. Закономірності функціонування політичної системи.

Типологія політичних систем: англо-американський, континентально-європейський, доіндустріальний (частково індустріальний), тоталітарний та демократичний типи.

Політична партія та її сутність. Причини та умови виникнення політичних партій. Структура політичної партії: ядро (керівні органи вищої і нижчої ланок, партійні лідери, активісти), рядові члени партії та прибічники. Типологія політичних партій. Партії авангардного типу і парламентарні, демократичні і тоталітарні, класові і народні, революційні і реформістські, масові і кадрові, правлячі і опозиційні, легальні і нелегальні, світські і релігійні; партії консервативні, соціалістичні, комуністичні.

Місце і роль політичних партій в політичній системі суспільства. Партійні системи і їх типологія: альтернативні та не альтернативні партійні системи. Різновиди багатопартійних

систем: однопартійна, двопартійна, багатопартійна системи. Сутність політичного плюралізму.

Політичні партії незалежної України. Програмні документи політичних партій України: української національної партії, української республіканської, соціалістичної, селянської демократичної, соціал-демократичної та інших партій. Проблеми і перспективи становлення багатопартійності в Україні.

Взаємовідносини держави, політичних партій та громадських організацій.

Семінарське заняття 4.

Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи. (2 год.)

План

1. Поняття, зміст та ознаки політичної системи.
2. Типи політичних систем, їх структура та функції.
3. Політичні партії, генезис і типи. Основні функції політичних партій.
4. Партійні системи. Типологія партійних систем.
5. Особливості формування багатопартійності в Україні.

Література:

1. Лойко Р.О. Громадські організації національних меншин. – К., 2005.
2. Бебик В. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000.
3. Юрій М.Ф. Основи політології: навчальний посібник. – К., 2005.
4. Іщенко М.П. Практикум з політології. – Черкаси, 2004.
5. Кухта Б. Політологія: історія і теорія політичної науки. – К., 2004.
6. Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997.
7. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій і партійних систем. – Л., 2004.
8. Гринів О. Українська націологія XIX-XX ст. – Л., 2005.
9. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи. – Львів., 2004.
10. Буряк В.І. Політологія: практикум. – Чернівці, 2005.
11. Політичні партії України. В 3-х томах. – К., 2005.
12. Романюк А. Партії та електоральна політика. – Л., 2005.
13. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії. – К., 2007.

Лекція 7.

Політичні еліти. Політичне лідерство. (2 год.)

Поняття політичної еліти. Сучасні концепції політичних еліт: концепції демократичного елітизму, концепції множинності (плюралізму) еліт, ліволіберальна концепція еліти, партократична концепція.

Функції політичної еліти: функція політичного цілепокладання, інтегративна, регулятивна, мобілізаційна (організаторська), комунікативна, функція вираження і

представництва.

Сутність політичного лідерства. Тлумачення лідерства як вплив, як авторитет, як влада і контроль над іншими, як своєрідне підприємництво, що здійснюється на політичному ринку.

Типологія лідерства за М.Вебером – традиційне, харизматичне та раціонально-легальне лідерство. Цезаристський, плутократичний, популістський, раціонально-легальний, професійний типи лідерства. Сучасні класифікації політичного лідерства:

- лідери правлячі та опозиційні;
- революціонери, реформатори, консерватори;
- формальні та неформальні;
- загальнонаціональні та регіональні.

Функції лідерства: інтеграційна, функція ініціювання, легітимації суспільно-політичного устрою.

Політичний лідер в Україні.

Семінарське заняття 5.

Особа і політика.

Політичні еліти. Політичне лідерство. (2 год.)

План

1. Особа як об'єкт і суб'єкт політики.
2. Поняття, генезис та ознаки політичного елітизму.
3. Політичні еліти: концепції та функції еліт.
4. Зміст, генезис та ознаки політичного лідерства.
5. Політичне лідерство: типологія та основні функції.

Література:

1. Пилипенко В.Владна еліта у контексті суспільного розвитку. – К., 2008.
2. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенька. – К.: Академія, 2001.
3. Майборода М. Регіональні версії національної ідеї. – К., 2005.
4. Діак І.В. Українська національна ідея: шлях до Великої України. – К., 2005.
5. Юрій М.Ф. Основи політології: навчальний посібник. – К., 2005.
6. Щербініна Н.Т. Теорії політичного лідерства. – М., 2004.
7. Леонтєва Л.Є. Пропаганда як інформаційно-політичних складник політичних процесів. – Л., 2004.
8. Гринів О. Українська націологія ХІХ-ХХ ст. – Л., 2005.
9. Горбатенко В.П. Політологія прогнозування. – К., 2005.
10. Іщенко М.П. Практикум з політології. – Черкаси, 2004.
11. Воронов І. Феномен влади. – К., 2005.
12. Почепцов Г. Інформаційна політика. – К., 2006.
13. Розумний М. Ідея і нація в інформаційну епоху. – Х., 2006.
14. Сиренко В. Інтереси, влада, корупція. – К., 2006.

Лекція 8.

Політична культура. (2 год.)

Політична культура як основний чинник, що визначає політичну поведінку індивідів і соціальних спільностей, надаючи їм певного змісту і спрямування.

Сутність політичної культури. Структура політичної культури.

Поняття політичної свідомості. Політична психологія та ідеологія. Буденна й теоретична політична свідомість. Індивідуальна, групова й масова свідомість.

Типи і функції політичної культури. Типологія політичної культури Г. Алмонда і С. Верби. Типологія політичної культури Є. Вятра.

Вплив політичної культури на політичну систему. Функції політичної культури.

Семінарське заняття 6.

Політична культура суспільства. (2 год.)

План

1. Політична свідомість як суспільне явище, її різновиди. Формування політичної свідомості.
2. Сутність та структура політичної культури. Типи та функції політичної культури.
3. Сутність, структура і функції політичної ідеології. Політичні доктрини сучасності.
4. Громадська думка як фактор політики. Вплив політичної культури на політичну систему.
5. Роль засобів масової інформації в політичній системі суспільства.

Література:

1. Бебик В. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000.
2. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенька. – К.: Академія, 2001.
3. Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997.
4. Майборода М. Регіональні версії національної ідеї. – К., 2005.
5. Діак І.В. Українська національна ідея: шлях до Великої України. – К., 2005.
6. Гелей С.Д. Політологія: навчальний посібник. – К., 2004.
7. Фельдман О.Б. Заради утвердження ідеалів міжнаціональної злагоди. – Х., 2004.
8. Леонтєва Л.Є. Пропаганда як інформаційно-політичних складник політичних процесів. – Л., 2004.
9. Буряк В.І. Політологія: практикум. – Чернівці, 2005.
10. Воронов І. Феномен влади. – К., 2005.
11. Почепцов Г. Інформаційна політика. – К., 2006.
12. Розумний М. Ідея і нація в інформаційну епоху. – Х., 2006.
13. Сиренко В. Інтереси, влада, корупція. – К., 2006.
14. Скрипнюк О. Демократія: Україна і світовий вимір. – К., 2006.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ПОЛІТОЛОГІЇ

1. Політологія в системі соціально-гуманітарних наук.
2. Політика як об'єкт дослідження. Предмет політології.
3. Основні категорії та методи політології.
4. Основні завдання та функції політології.
5. Політична думка стародавнього Сходу, стародавньої Греції та Риму.
6. Розвиток політичних вчень в епоху Відродження та Реформації.
7. Сутність концепції державного суверенітету і соціальна концепція політики. Представники Просвітництва.
8. Соціально-утопічний напрямок розвитку політичної думки.
9. Витоки і шляхи розвитку буржуазного лібералізму.
10. Формування та розвиток марксистської політичної думки.
11. Зародження і становлення політичної думки в Київській Русі IX-XIII ст.
12. Політична думка часів національно-визвольної боротьби (XIV-середина XVI ст.).
13. Українська політична думка в XVII-XVIII ст. Просвітництво:
14. Колоніальний наступ російського царизму на Україну; політичні ідеї Б. Хмельницького, Конституція Пилипа Орлика;
15. Політична думка в Україні з кінця XVIII ст. до 1861р.
16. Українська політична думка в період 1861-1917 рр.:
17. Революційно-демократична і соціалістична думка;
18. Ліберально-демократичні та радикально-націоналістичні течії українофільства.
19. Розвиток української політичної думки після 1917р.
20. Сучасна світова та українська політична думка.
21. Генезис, сутність, ознаки та функції держави.
22. Теорії походження держави.
23. Основні етапи формування української державності:
24. Київська Русь;
25. Україна у складі Литви та Польщі;
26. Державно-правові інститути Запорізької Січі;
27. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій;
28. Українська державність 1917-1920 рр.;
29. Україна у складі СРСР;
30. Україна після проголошення незалежності.
31. Правова держава та громадянське суспільство: сутність, основні ознаки та принципи.
32. Політика як суспільне явище.
33. Сутність політичної влади.
34. Концепції влади.
35. Структура державної влади. Принцип поділу влади.
36. Легітимність влади.
37. Типи легітимності влади.
38. Основні форми політичних відносин.
39. Поняття, зміст та ознаки політичної системи.

40. Типи політичних систем, їх структура та функції.
41. Поняття та характер політичного режиму. Типи політичних режимів.
42. Політичні партії, генезис і типи. Основні функції політичних партій.
43. Партійні системи. Типологія партійних систем.
44. Поняття, класифікація та функції громадських об'єднань та рухів.
45. Неформальні об'єднання: структура та роль у суспільному житті.
46. Особливості формування багатопартійності в Україні.
47. Особа як об'єкт і суб'єкт політики.
48. Політична поведінка. Типи політичної поведінки. Основні форми політичної участі.
49. Політичне лідерство: сутність, типологія та основні функції.
50. Політичні еліти: поняття, концепції еліт, функції еліт.
51. Релігія та її функції релігії в суспільному житті.
52. Релігійні організації в політичному процесі.
53. Православ'я у боротьбі за збереження української державності.
54. Релігійна ситуація в Україні: рівень співіснування та конфліктності.
55. Розвиток державно-церковних відносин в Україні. Закон "Про свободу совісті".
56. Національний розвиток України: історичні реалії та проблеми сьогодення.
57. Поняття політичної нації. Національна політика незалежної України. Закон України "Про громадянство".
58. Національна політика України: проблеми та шляхи розвитку.
59. Політична свідомість як суспільне явище, її різновиди. Формування політичної свідомості.
60. Сутність та структура політичної культури. Типи та функції політичної культури.
61. Сутність, структура і функції політичної ідеології. Політичні доктрини сучасності.
62. Громадська думка як фактор політики. Вплив політичної культури на політичну систему.
63. Роль засобів масової інформації в політичній системі суспільства.
64. Теорія зовнішньої політики. Основні типи міжнародних політичних систем і організацій.
65. Міжнародні організації та їх роль у розв'язанні конфліктних і кризових ситуацій.
66. Глобальні проблеми і політика глобалістики.
67. Геополітичне становище України. Основні напрямки зовнішньої політики України на сучасному етапі.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Політологія»

Разом: 72 год. З них: лекції (16 год.), семінарські заняття (12 год.), індивідуальна робота (4 год.), самостійна робота (34 год.), підсумковий контроль (4 год.)

Модулі (назви, бали)	Лекції (теми, бали)	Семінарські заняття (теми)		СР (бали)	ІНДЗ (бали)	Поточний контроль (вид, бали)	Підсумковий контроль (вид, бали)
Модуль I	Тема 1. Політологія як наука			0-5			Залік (0-100)
	Тема 2. Основні етапи розвитку політичної думки						
		Семінарське заняття 1. Політологія як наука. Основні етапи розвитку політичної думки.	0-10				
	Тема 3. Політика. Політична влада. Політичні відносини			0-5			
		Семінарське заняття 2. Політика. Політична влада. Політичні відносини	0-10				
	Тема 4. Держава. Основні етапи розвитку української державності			0-5			
	Тема 5. Правова держава. Громадянське суспільство						
	Семінарське заняття 3. Держава – базовий інститут політичної системи. Правова держава. Громадянське суспільство	0-10		МКР 0-25			
Модуль II	Тема 6. Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи			0-5	0-30		Залік (0-100)
		Семінарське заняття 4. Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи	0-10				
	Тема 7. Політичні еліти. Політичне лідерство			0-5			
		Семінарське заняття 5. Особа і політика. Політичні еліти. Політичне лідерство	0-10				
	Тема 8. Політична культура			0-5			
		Семінарське заняття 6. Політична культура суспільства	0-10			МКР 0-25	

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I.			
Релігія та її функції релігії в суспільному житті. Релігійні організації в політичному процесі.	Опитування чи письмова робота	0-5	
Суб'єкти політики. Політична поведінка. Типи політичної поведінки. Основні форми політичної участі.	Опитування чи письмова робота	0-5	
Національна політика України: проблеми та шляхи розвитку.	Опитування чи письмова робота	0-5	
Змістовий модуль II.			
Національний розвиток України: історичні реалії та проблеми сьогодення. Поняття політичної нації. Закон України "Про громадянство".	Опитування чи письмова робота	0-5	
Неформальні об'єднання: структура та роль у суспільному житті.	Опитування чи письмова робота	0-5	
Особливості формування багатопартійності в Україні.	Опитування чи письмова робота	0-5	
<i>Разом: 34 год.</i>	<i>Разом: 30 балів.</i>		

V. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького або проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу, має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці і завершується обов'язковим звітом щодо його виконання.

Однією з форм самостійної роботи студентів є виконання індивідуальної науково-дослідної роботи у вигляді реферату, есе або конспекту першоджерела на відповідну тему з курсу «Політологія».

Реферат має містити такі складові частини:

- титульний аркуш;
- план реферату (зміст роботи із позначенням сторінок);
- вступ (обґрунтування актуальності обраної теми);
- основна частина;
- висновки;
- список використаної літератури.

Обсяг реферату має бути в межах 12-15 сторінок комп'ютерного набору (або від руки 15-18 сторінок) без списку літератури та додатків.

Усі розділи і підрозділи, що є у плані, повинні бути виділені в тексті заголовками та підзаголовками.

Текст розміщується на аркуші, обмеженому берегами: лівий – не менше 20 мм; правий – 15 мм; верхній – 15 мм; нижній – 15 мм. Текст у комп'ютерному варіанті виконується шрифтом - Times New Roman, розміром –14, інтервалом між рядків – 1,5. При написанні від руки потрібно дотримуватись зазначених берегів і не перевищувати інтервал між рядками більш 2.

Порядковий номер проставляється праворуч у верхньому куті сторінки. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ньому порядковий номер не ставиться. Він проставляється на наступній сторінці далі по порядку.

Розділи або глави нумеруються арабськими цифрами, а підрозділи або параграфи – цифрою розділу і підрозділу через крапку. Наприклад, якщо розділ буде другим, то він позначається: Розділ 2: ... (далі йде назва розділу), а відповідно перший підрозділ цього розділу: 2.1. (далі йде назва підрозділу) і так далі за порядком до наступного розділу.

Список використаної літератури повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно дотримуватись вимог державного стандарту. Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв творів. Бібліографічні записи повинні мати порядкову нумерацію. Посилання на літературу робляться в тексті з позначенням їх порядкового номера

в списку і сторінок через кому в прямокутних дужках. Наприклад: [6, 123], або на декілька підряд сторінок [7, 34-37]. Якщо посилання робиться на ціле джерело без зазначення конкретних сторінок, то вказується лише порядковий номер у списку в прямокутних дужках. Наприклад: [10]. Якщо на декілька джерел, то цифри номеру йдуть через крапку з комою. Наприклад: [10; 15] або [7;10;12].

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

<p>МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ Київський університет ім. Б.Д.Грінченка</p> <p>ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ із курсу "Політологія" на тему: “ ”</p> <p>Виконав(ла) студент(ка) _____інституту ____ курсу _____ групи <u>(прізвище, ім'я студента)</u> Перевірив:</p> <p>Київ – 2012</p>

ТЕМИ ІНДЗ

1. Політологія в системі соціально-гуманітарних наук.
2. Політика та мораль.
3. Політичні ідеї раннього християнства.
4. Політичні ідеї Н. Макіавеллі.

5. Доктрина державного суверенітету Жана Бодена.
6. Політичні ідеї Ш. Монтеск'є.
7. М. Вебер – класик сучасної західної політології.
8. Теорія правової держави в політичному вченні І.Канта.
9. Виникнення та генезис ідеї української державності.
10. Ідеї Реформації та Просвітництва в Україні, їх роль в національно-визвольному русі.
11. Політичні передумови та наслідки Переяславської угоди 1654р.
12. Конституція Пилипа Орлика як показник розвитку політичної думки в Україні на початку XVIII ст.
13. Проблеми федералізму і державного суверенітету в сучасному світі.
14. Ідеал державотворення та його здійснення в Україні.
15. Визвольна війна під проводом Б.Хмельницького та її значення у формування української державності.
16. Характеристика українських державних утворень 1917-1920 рр.
17. Правова держава: ідеал і дійсність.
18. Національна політика України: проблеми та шляхи розвитку.
19. Громадянське суспільство і держава: питання співвідношення та взаємодії.
20. Становлення громадянського суспільства в Україні.
21. Багатопартійність та її роль в системі влади.
22. Сучасні політичні партії в Україні, їх програми та лідери.
23. Неформальні об'єднання: структура та роль у суспільному житті.
24. Виникнення політичних партій в Україні на початку XX ст.: роль та значення для розвитку української державності.
25. Політичні передумови та наслідки введення християнства на Русі?
26. Православ'я у боротьбі за збереження української державності.
27. Сучасна релігійна доктрина християнства (буддизму, ісламу).
28. Релігійна ситуація в Україні: рівень співіснування та конфліктності.
29. Принцип поділу влади та його значення у функціонування механізму влади.
30. Демократія як засіб подолання соціальних суперечностей, досягнення консенсусу в суспільстві.
31. Демократія: політичний ідеал і політична практика.
32. Політична еліта та демократія.
33. Національна ідея та її вплив на формування політичної системи України.
34. Особливості політичної системи країн індустріального Заходу.
35. Тероризм як форма політичного протесту.
36. Конфлікт – як шлях розвитку політичної ситуації в країні.
37. Політичні конфлікти і Україні: причини виникнення та способи розв'язання.
38. Походження елітизму: світові та вітчизняні теорії.
39. Політичний лідер в умовах тоталітаризму і демократії.
40. Еліти в історії України.
41. Політичний портрет (.....)
42. Політична культура – культура політичного мислення і поведінки.

43. Національний характер та політична культура: рівні взаємовпливу.
44. Політичні концепції сучасного лібералізму.
45. Політичні цінності неоконсерватизму.
46. Засоби масової інформації та суспільна мораль.
47. Міжнародні організації та їх роль у розв'язанні конфліктних і кризових ситуацій.
48. Екологічна криза: політичні шляхи вирішення.
49. Геополітичне становище України: історія і сучасність.
50. Перспективи євразійської та європейської геополітичної стратегії сучасної України.

завдання, зобов'язаний погодити її з викладачем. Окрім того індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується протягом навчального курсу, і викладач може призначити захист проведеної студентом роботи.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ зп	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1	Відповідне зовнішнє оформлення, чітка структура, відповідне оформлення літератури	5
2	Відповідність змісту планові та темі ІНДЗ, повне висвітлення теми	20
3	Позитивний захист роботи	5
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	21-30	Відмінно
Достатній	11-20	Добре
Середній	6-10	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Політологія».

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

*Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю*

№	Вид діяльності	Кількість балів
1	<i>Усна відповідь на семінарському занятті</i>	<i>0-10 (разом 0-60)</i>
2	<i>КМР</i>	<i>0-25 (разом 0-50)</i>
3	<i>Самостійна робота</i>	<i>0-5 (разом 0-30)</i>
4	<i>ІНДЗ</i>	<i>0-30</i>
5	Підсумковий бал	0-170
6	Коефіцієнт	0,588

7	ЗАЛІК	0-100
---	--------------	--------------

В балах		За шкалою ECTS	
79-88	відмінно	90-100	A
66-78	добре	82-89	B
		75-81	C
53-65	задовільно	69-74	D
		60-68	E
52 і нижче	незадовільно	35-59	FX
		1-34	F

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

1. Політологія: навчальна програма за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу для студентів денної форми навчання за напрямом професійної підготовки 0101 “Педагогічна освіта” / Укл. Т. Г. Купрій – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 42 с.
2. опорні конспекти лекцій;
3. плани семінарських занять з політології та завдання для самоконтролю;
4. роздатковий матеріал у вигляді таблиць та схем; є у електронному варіанті;
5. нормативні акти: Закон про мови, Конституція України, Закон про громадянство, Акт проголошення незалежності України (наявні у читальній залі та у електронному варіанті)

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ПОЛІТОЛОГІЇ.

1. Вчення Конфуція про політику і державу.
2. Арістотель про походження і завдання держави.
3. Ш. Монтеск'є: суспільно - політичні погляди.
4. Політичні погляди Н. Макіавеллі.
5. Політологія - наука про політику і політичну владу.
6. Методи політології.
7. Основні завдання і функції політології.
8. Платон: проект ідеальної держави.
9. Політичні погляди М. Міхновського.
10. Політичні погляди Д. Донцова.
11. Політичні погляди св. Августина.
12. Політичні погляди Фоми Аквінського.
13. Політичні і правові ідеї Б.Хмельницького.
14. Т.Гоббс про суть держави і влади.
15. П.Кропоткін, М.Бакунін: теоретичні основи анархо-комунізму.
16. Ліберальні погляди слов'янофілів.
17. Б.Чичерін про державу і громадянське суспільство.
18. М. Вебер: політичні погляди.

19. Дж. Локк про державу.
20. Зміст утопічних соціально-політичних вчень.
21. І.Кант: етичні основи держави.
22. Політичні ідеї мислителів Київської Русі.
23. Політичні ідеї українських мислителів XVI-XVII ст.
24. Політичні та правові ідеї І. Виговського.
25. Політичні та правові ідеї П. Орлика.
26. Політична думка Кирило-Мефодіївського братства.
27. Політичні ідеї М. Драгоманова.
28. Політичні ідеї І. Франка.
29. Політичні ідеї М. Грушевського.
30. Український лібералізм.
31. Український націонал-демократизм.
32. Український консерватизм.
33. Поняття політичного режиму.
34. Політичний режим, форма правління і форма державного устрою.
35. Демократія. Основні парадигми демократії.
36. Загальна характеристика авторитарного політичного режиму.
37. Особливості тоталітарного політичного режиму.
38. Сучасний політичний режим в Україні та його особливості.
(Конституція 1996 р.)
39. Поняття “громадянське суспільство”, “громадянин”. Передумови формування громадянського суспільства.
40. Історичні концепції походження держави.
41. Ознаки держави.
42. Форми державного правління.
43. Форми державного устрою.
44. Характеристика функцій держави.
45. Принцип розподілу влади. Законодавча, виконавча, судова влади та їх взаємодія.
46. Київська Русь – характер і сутність держави.
47. Литовсько-Руська держава - сутність держави.
48. Українські землі в складі Речі Посполитої.
49. Державно-правові інститути Запорозької Січі.
50. Гетьманська держава - правові та владні структури (XVII ст.).
51. Характеристика українських державних утворень 1917-1920 рр.
52. Конституція України (1996р.) про державний лад української держави.
53. Поняття “суспільний рух” та “громадська організація”.
54. Суспільні рухи їх зміст та роль в суспільстві.
55. Політичні партії поняття, зміст та роль в суспільстві.
56. Передумови виникнення та роль релігії в суспільстві.
57. Релігійні відносини в Україні. Закон “Про свободу совісті”.

58. Поняття нації. Національна політика незалежної України. Проблеми відродження та перспективи розвитку української нації. Закон України “Про громадянство”.
59. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.
60. Марксизм як політичне вчення.
61. Елітизм.
62. Політика і мораль. Моральна дилема в політиці.
63. Типи і функції політичної культури.
64. Теорія зовнішньої політики. Основні типи міжнародних політичних систем і організацій.
65. Міжнародні організації та їх роль у розв’язанні конфліктних і кризових ситуацій. Глобальні проблеми і політика глобалістики.
66. Геополітичне становище України. Основні напрямки зовнішньої політики України на сучасному етапі.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бабкіна О.В. Політологія. – К., 2008.
2. Кухта Б. Політологія: історія і теорія політичної науки. – К., 2004.
3. Юрій М.Ф. Основи політології: навчальний посібник. – К., 2005.
4. Гелей С.Д. Політологія: навчальний посібник. – К., 2004.
5. Шляхтун. П.П. Політологія. – К., 2002.
6. Бебик В. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000.
7. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенька. – К.: Академія, 2001.
8. Рудич Ф. Політологія.. – К., 2008.
9. Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997.
10. Політологія / За наук. ред. А.Колодій. – К., 2000.
11. Гелей С., Рутар С. Основи політології. – К., 1999.
12. Іщенко М.П. Практикум з політології. – Черкаси, 2004.
13. Хонін В.Н. Теорія міжнародних відносин. – К., 2005.
14. Дубінін В.В. Розвиток політичної думки в Україні. – Краматорськ, 2005.
15. Буряк В.І. Політологія: практикум. – Чернівці, 2005.
16. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій і партійних систем. – Л., 2004.
17. Безродний Є.Ф., Ковальчук Г.К., Масний О.С. – Світова класична думка про державу і право. Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 1999.
18. Політологія: Підручник / За заг. ред. І.С.Дзюбка, К.М.Левківського. – К.: Вища школа, 2001.
19. Шульженко Ф.П., Андрусак Т.Г. Історія політичних і правових вчень: Навч. посібник. – 3-є вид., - К.: Юрінком Інтер, 2002.
20. Панасюк Л.В. Політологія: схеми і таблиці до курсу. – К., 2007.

Додаткова рекомендована література:

1. Воронов І. Феномен влади. – К., 2005.
2. Майборода М. Регіональні версії національної ідеї. – К., 2005.
3. Лойко Р.О. Громадські організації національних меншин. – К., 2005.
4. Діяк І.В. Українська національна ідея: шлях до Великої України. – К., 2005.
5. Гринюк Р.Ф. Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практика. – К., 2004.
6. Фельдман О.Б. Заради утвердження ідеалів міжнаціональної злагоди. – Х., 2004.
7. Чекаленко Л.Ю. Зовнішня політика і безпека України. – К., 2004.
8. Щербініна Н.Т. Теорії політичного лідерства. – М., 2004.
9. Леонтєва Л.Є. Пропаганда як інформаційно-політичних складник політичних процесів. – Л., 2004.
10. Гринів О. Українська націологія ХІХ-ХХ ст. – Л., 2005.
11. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи. – Львів., 2004.
12. Горбатенко В.П. Політологія прогнозування. – К., 2005.
13. Зовнішня політика України в сучасних умовах глобалізації. – К., 2006.
14. Скрипнюк О. Демократія: Україна. – К., 2006.
15. Щокін Р. Сучасний український консерватизм. – К., 2006.
16. Політичні партії України. В 3-х томах. – К., 2005.
17. Романюк А. Партії та електоральна політика. – Л., 2005.
18. Громадянське суспільство в сучасній Україні.(зб.ст.) – К., 2006.
19. Почепцов Г. Інформаційна політика. – К., 2006.
20. Розумний М. Ідея і нація в інформаційну епоху. – Х., 2006.
21. Сиренко В. Інтереси, влада, корупція. – К., 2006.
22. Скрипнюк О. Демократія: Україна і світовий вимір. – К., 2006.
23. Тимошенко В.Т. Правова держава: теоретико-історичне дослідження. – К., 2004.
24. Калініченко М. Влада громадянського суспільства. – Суми, 2006.
25. Мартинюк Р.С. Реалізація принципу поділу влади в сучасній Україні. – Острого, 2007.
26. Пилипенко В.Владна еліта у контексті суспільного розвитку. – К., 2008.
27. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії. – К., 2007.
28. Агабеков Г.Б. Жан Боден – основоположник концепції державного суверенітета. – М., 1990.
29. Азаркин Н.М. Ш.Монтескье. – М., 1988.
30. Брайчевский М.Ю. Утверждение христианства на Руси. – К., 1991.
31. Вебер Макс Протестантська етика і дух капіталізму. – К.: Основи, 1994.
32. Винниченко В. Відродження нації: У 3 ч. – К., 1990.
33. Винниченко В. Заповіт борцям за визволення. – К., 1991.
34. Гетьмани України. Історичні портрети. – К., 1991.
35. Гоббс Т. Избранные произведения. Т.1-2. – М., 1964.

36. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К., 1991.
37. Дворцов А.Г. Ж.-Ж. Руссо. – М., 1980.
38. Енциклопедія етнодержавознавства. / За ред. Ю.Римаренка. - К., 1996.
39. Копиленко С.Я. “Українська ідея” М.Грушевського: історія і сучасність. – К., 1991.
40. Кресіна І., Кресін О. Гетьман Пилип Орлик та його конституція. – К., 1993.
41. Крип’якевич І.П. Богдан Хмельницький. – К., 1991.
42. Локк Дж. Избранные философские произведения. Т. 1-2. – М., 1980
43. Макиавелли Н. Государь: Сочинения. – Харьков: Фолио, 2003.
44. Монтескье Ш.-Л. Избранные произведения. – М., 1965.
45. Нерсесянц В.С. Платон. – М., 1984.
46. Нічик В.М., Литвинов В.Д., Стратій Я.М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI-поч. XVII ст.) – К.: Наукова думка, 1991.
47. Павленко Ю., Храмов Д. Українська державність у 1917-1919 рр. – К., 1995.
48. Пашук А.І. Іван Вишенський – мислитель і борець. – Львів, 1990.
49. Петлюра С. Вибрані твори та документи. – К., 1994.
50. Руссо Ж.-Ж. Избранные произведения. Т.1-3. – М., 1961.
51. Смолій В.А., Гуржій С.І. Як і коли почала формуватися українська нація. – К.: Наукова думка, 1991.
52. Українські гуманісти епохи Відродження: Антологія: В 2 т. – К., 1995.